

ОРУЧЪТ

ТЕРАПИЯ • ЛЕКАРСТВО • ИБАДЕТ

МЮСЮЛМАНСКО ИЗПОВЕДАНИЕ

Главно мюфтийство

„О, Вярвачи, предписано ви е говеенето,
както бе предписано и за онези преди вас,
за да се побоите.“ (ел-Бакара, 2: 183)

ОРУЧЪТ

терапия, лекарство, ибадет

---

1. СЪЩНОСТТА НА ИБАДЕТА ОРУЧ

Оручът, който е един от основните ибадети в исляма, е възнамерение за съзнателно странене от ядене, пиене, и сексуален контакт от времето от пукването на зората (имсак) до залеза на слънцето (ифтар). Оручът е фарз за всеки *разумен и пълнолетен мюсюлманин*.

В Свещения Коран оручът се споменава като средство за достигане на богобоязънта (таква) и ни представя неговата основна цел, която е човекът да осъзнае, колкото се може по-скоро отговорността си спрямо себе си спрямо близките и далечните роднини, спрямо социалната и природна среда и спрямо Всевишния Аллах (с.т.)

Държачият оруч печели способности като търпение, издръжливост пред трудностите, при глад и суша, и пред желанията на душата. Осъзнава какво е бедност и изнемогване, а чрез това, печели благородни чувства като доброта, състрадание и желание да помогне и бъде полезен на хората. Осъзнава и цени даровете на Аллах и се стреми да не ги пилее.

2. ОСНОВНИТЕ ПОНЯТИЯ, СВЪРЗАНИ С ОРУЧА

Сахур: Сахур се нарича времето и храната, която се яде през нощта преди имсак, когато започва оручът.

В Свещения Коран се повелява:

„...яжте и пийте, додето различите при [пукването на] зората белия конец от черния конец! После довършете говеенето до нощта...“

Пратеника на Аллах (с.а.с) насърчвал хората да стават на сахур:

„Яжте на сахур, защото в храната на сахура има берекет (изобилие и благодат).“

(Муслим, Съям/45)

Имсак: Думата „имсак“, чиято речниково значение е „държене на нещо или въздържане от нещо“, като религиозен термин се използва като време за заговяване.

Ифтар: Ифтарът е противоположното на сахура. Днес се използва, като нарицателно на времето през което държелият оруч го разваля, при езана на вечерният намаз.

Правенето на дуа по времето, когато се разваля оруча, е мустехаб. Пратеника (с.а.с.) е известил, че дуата по време на разваляне на оруча, ще бъде приета от Аллах (с.т). По това време той правил следната дуа:

„О, Аллах, за Твоето задоволство държахме оруч, с препитанието, с което Ти ни дари го разваляме, приеми го от нас; Без съмнение Ти си Всезнаец, Всечувац.“

(Ибн Мадже, Съям/48; Даракутни, II/185)

Мукабеле: Думата „мукабеле“ означава: „сравнение или среща лице в лице.“ В наше време се използва за обичая, в който един човек чете Корана, а другите го слушат и следят четеното от него.

В традицията мукабеле има доста ползи, като: насърчване на хората да четат Корана; допринася за духовното спокойствие на тези, които го четат и слушат печели севаб чрез четене на Корана и други.

Фидйе: Това е стойността, която се заплаща на бедните от онзи, който поради определена причина не е държал оруч и няма начин и надежда да го издължи в бъдеще. Стойността му е колкото този на фитрата. Може да

бъде даден както в началото на месец Рамазан, в средата или в края му. Този, който ще дава фидйе, ако иска може да даде всичко на един беден или да ги разпредели между няколко бедняка. Относно това в Свещения Коран се повелява:

„А който от вас е болен или на път -; да се издължи в други дни. А за които не могат -; откуп: да нахранят човек в нужда.“

(ел-Бакара, 2: 184)

Фитра: Фитрата, е наречена още и като „садака-и фитр“, донякъде може да се приеме и като милостиня, която става ваджиб да се даде при байрамския намаз. Мярката за възможност и стойността на фитрата са споменати по-широко в раздела „Зекятът“. Тази мярка, както и при зекята, е да притежаваш над основните необходиминости най-малко 80,18 грама злато или богатство, което да е равно на тях. Фитрата се дава и от тези, които не са държали рамазанския оурч.

3. ВИДОВЕТЕ ОРУЧ

Възможно е да разделим видовете оруч на четири основни групи; фарз, ваджиб, нафиле и мекрух.

а) Оручът, който е фарз: Рамазанският оруч; казата (издължаването) на рамазанския оруч, който е изпуснат поради определена причина; оручът който се извършва за откупване (кефарет) са фарз.

б) Оручът, който е ваджиб: Обещаният „незир“, оруч (тоест, ако някой е обещал да говее в определено време, поради определена причина, за него е ваджиб да държи този оруч); издължаването на нафиле оруч, който е започнат, но поради определена причина е развален, също е ваджиб.

в) Оручът, който е нафиле: Всеки оруч, който се държи единствено за задоволството на Аллах извън тези, които са фарз или ваджиб, се приема за нафиле. Оручи, които са сюннет, мустехаб и мездуб, също влизат в категорията на нафиле оруча.

г) Оручът, който е мекрух: Държането на оруч в първия ден на рамазанския байрам и четирите дни на курбанския байрам е тахримен мекрух. Държането на оруч само в деня на арафе или само в петъчния ден, а също така и само в събота, е тензихен мекрух. Същото се отнася и за оруча „васл“ (тоест да държи оруч и без да го разваля вечерта, да продължи говеенето и през следващия ден).

4. МЕСЕЦ РАМАЗАНИ И ОРУЧЪТ, КОЙТО Е ФАРЗ

Аллах (с.т) в Свещения Коран ни съобщава, че рамазанът е месец за говеене. Държенето на оруч през този месец е задължително за мюсюлманите и се споменава в следния айет:

„Който от вас се окаже в този месец, да говее през него...“

(ел-Бакара, 2: 18)

Държането на оруч от всеки разумен и пълнолетен мюсюлманин или мюсюлманка е задължително (фарз), освен при наличието на извинителна причина. Само хора, които са тежко болни и тези, които пътуват, могат да не говеят. Болните отговяват пропуснатите дни след като оздравеят, а пътниците – като се върнат. Ако болният няма надежда, че ще оздравее, то тогава дава фидйе за всеки ден, в който не държи оруч, тоест храни всеки ден по един бедняк. Жените, които са в месечен цикъл (хайз) или следродилен период (нифас), през тези дни не държат

оруч, а ги отговяват, когато имат възможност – ден за ден. Който разговее, знаейки и умишлено в ден от дните на Рамазана, той е задължен да отговее и да плати кефарет. Кефаретът на оруча е говеене в продължение на два месеца без прекъсване, а ако няма сили за това – да нахрани 60 бедняка.

„О, вярващи, предписано ви е говеенето, както бе предписано и за онези преди вас, за да се побоите.“

(ел-Бакара, 2: 183)

а) Възнамерението (нийет) за оруч и неговото време

Както при всички останали ибадети, така и при оруча възнамерението е шарт (условие). Този, който не е направил нийет (възнамерение) за оруч, не се смята за говял, дори и да е гладувал и жадувал. Поради това възнамерението (нийет) е задължително, било то за фарз, ваджиб или нафиле оруч.

Времето за правенето на възнамерение при рамазанския оруч; говеенето, което е нафиле и фиксираният с време обещан оруч (незир), започва от края на деня и продължава до времето, наречено духа (тоест след изгрева на слънцето) на другия ден.

б) Ситуациите, при които е позволено да не се държи оруч

Недържането на оруч по време на Рамазана, когато няма никакво извинение, е от големите грехове. Но има и състояния, при които е позволено. При тези ситуации мукеллефът може да не говее или да развали вече започналият оруч. В общи линии извинените състояния, които разрешават недържането на рамазанския оруч, са следните:

- **Болест.** Мюсюлманинът, който се страхува от продъл-

жителното заболяване или влошаването му, при положение, че държи оруч, може да не говее. Той държи оруча, който е пропуснал след като оздравее – ден за ден.

- **Старост.** Възрастните хора, които поради напреднала възраст, нямат сили да държат оруч, също могат да не говеят. На мястото на дните, които са пропуснали, дават откуп – фидйе.

- **Пътник.** Човек, който по време на Рамазана религиозно е определен за пътник, ако иска може да не държи оруч. След това отговява дните, които е пропуснал – ден за ден. Но ако по време на пътуването не се затруднява, то тогава по-добре за него е да говее и да него оставя за каза.

- **Жена по време на бременност или кърмене.** Жените, които са бременни или кърмят и се страхуват да не навредят на себе си или на децата, също могат да не държат оруч, но това трябва да е съчетано с лекар мюсюлманин.

- **Силен глад и жажда.** Ако някой, който говее, се опасява, че поради обществен глад или жажда неговото душевно и физическо здраве е в опасност – може да не говее докато проблема се разреши, а после трябва да отговява ден за ден.

- **Ако човек върши работа, при която много се претоварва и не може да издържа на оруча,** той може да разговее и след това да прави каза дните, които е пропуснал. Но тук задължително трябва да споменим, че по принцип не е позволено и правилно мюсюлманинът да постоянства в работа, която му пречи за изпълнението на ибадетите му.

- **Хайз и нифас.** Жените, които се намират в месечен цикъл (хайз) или след родилно състояние (нифаз) не държат оруч. След това те издължават дните, които са пропуснали от Рамазана – ден за ден.

5. СИТУАЦИИТЕ, ПРИ КОИТО СЕ РАЗВАЛЯ ОРУЧА

Безпричинното недържане или разваляне на оруча по времето на Рамазана е от големите грехове. При развалянето му независимо по какъв начин или причината, се налага каза. Но отделно от това, ако развалянето е станало съзнателно и нарочно, то тогава се налага като каза, така и кефарет.

6. КЕФАРЕТА НА ОРУЧА

Само при рамазанския се налага кефарет. При всички останали оручи се налага само каза. При рамазанския оруч заедно с казата се налага и кефарет когато е развален преднамерено, чрез сексуален контакт, ядене или пиене.

7. КАЗАТА НА ОРУЧА

Основната цел на оруча е опазването и отдалечаването на душата (нефс) от нещата, които възбуждат апетита и страстите в нея. Следователно, оруча развален поради болест, пътуване, старост, месечен цикъл при жените и подобните на тези ситуации се прави само каза и не се налага кефарет.

8. ПОЛОЖЕНИЯ, ПРИ КОИТО ОРУЧЪТ НЕ СЕ РАЗВАЛЯ

- Яденето, пиенето и сексуалните контакти при забравяне не развалят оруча.
- Даването на кръв.
- Преглъщането на слюнката, която е в устата.
- Неволното попадане на прах или дим в устата и гърлото.
- Къпането след времето на имсак поради дженабе, въпреки че е станал джунуб преди имсак.

9. НЕЩА, КОИТО СА МЕКРУХ ЗА ГОВЕЕЩИЯТ

- Опитване на нещо по вкус, без да се поглъща.
- Събиране на слюнката в устата и поглъщането ѝ наведнъж.
- Дъвчене и държене в устата а нещо, което не се разлага, няма вкус или цвят (например, камък).
- Прегръдка или целувка със страст (тоест шехвет). Но ако тя доведе до оргазъм и еякулация при двойката, или единият от тях погълне слюнката на другия, то тогава оручът се разваля.
- Вършене на работа, която е причина за безсилието и отпадането по време на рамазана. Поради това, че може да стане причина за изоставянето на фарза или неговото нецялостно изпълнение, тя е сметната за мекрух.

10. ПОЛЗИТЕ ОТ ОРУЧА

Едно от най-важните неща е, че го предпазва от лошите дела и навици. Защото оръчът, който ислямската религия изисква, е този, който се държи от сърце и със съзнание, Аллах (с.т.) казва:

„О, вярващи, предписано ви е говеенето, както бе предписано и за онези преди вас, за да се побойте.“

(ел-Бакара, 2: 183)

Чрез оруча човекът придобива навик за преодоляване на гнева. Оручът слага юзда на желанията и страстите, помага за самоконтрола и опазването на целомъдрието. Оручът учи на търпение и издръжливост, кара човека да свиква с трудностите и проблемите, прави го по-зрял. Оручът спомага човека да осъзнава благата и го научава да ги използва правилно. Една от най-важните цели на оруча е човекът да развие чувството си за благодарност към Аллах (с.т) за всичко с което го е дарил. Чрез оруча чувствата за състрадание у човека спрямо бедните нарастват. Така той започва да ги съжалява, да проявява милост и да им помага.

„Който от вас се окаже в този месец, да говее през него...“

(ел-Бакара, 2: 18)

* * *

„О, Вярващи, предписано ви е говеенето, както бе предписано и за онези преди вас, за да се побоят.“

(ел-Бакара, 2: 183)

* * *

„А който от вас е болен или на път -; да се издължи в други дни. А за които не могат -; откуп: да нахранят човек в нужда.“

(ел-Бакара, 2: 184)

* * *

„Яжте на сахур, защото в храната на сахура има берекет.“

(Муслим, Съям/45)

* * *

„О, Аллах, за Твоего заповолство държахме оръч, с препитанието, с което Ти ни дари го развяляме, приеми го от нас; Без съмнение Ти си Всезнаещ, Всечуващ.“

(Ибн Мадже, Съям/48; Даракутни, II/185)

МЮСЮЛМАНСКО ИЗПОВЕДАНИЕ

ГЛАВНО МЮФТИЙСТВО • ОТДЕЛ „ИЗДАТЕЛСТВО“

София 1000, ул. „Братя Миладинови“ № 27

Тел.: (02) 981 60 01, Факс: (02) 980 30 58

ел.поща: publishing@grandmufti.bg

grandmufti.bg

@grandmuftibg

grandmufti.bg